

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Plavičarji.

Na Dunaji, 11. februvarja.

—o. Dognana ter v vseh časih in pri vseh narodih spoznavana stvar je, da umetelnost, zlasti pa glasba kot umetelnost vseh umetelnostij, seza z neposredno močjo v človeško srce, da človeka izobražuje in poblašuje, čisti in tolaži. Na krilih glasbe izobražene in blage dvigne se človeški duh v jasne višine, v lepši svet, kjer, rešen težkih okovov in slepe sile življenja vsakdanjega, preživi nekoliko svetlih trenutkov, presrečen tudi, da mu glasba ob jednem izrazuje prebujene čute v obliki najkrepkejši in splošno razumljeni; ko pa se duh povrne, čuti se ves dušni človek osvobojenega, pomlajenega in očiščenega. Stari in plemeniti Grki neso nam mogli bolje priporočiti glasbe veliko moč, nego z bajko, da je Orfej s svojim petjem divje zveri krotil in mrtvo kamenje oživljal; s tem so hoteli povedati, da nič ni tako surovega, da ne bi se dalo očarati in ukrotiti od glasbe. Od starih časov pa do današnjega dne veljala je glasba za največjo izobraževalko in poblaševalko človeških rodov, ta istina priznana je povsodi. („Lepe pesni glas — seže v deveto vas.“)

Samo „kulturonosi“ avstrijski Nemci imajo tako kosmata ušesa in prsi, da jim ne pridejo do živega uplivi glasbe, in bodi ti ta glasba — glasba pred kratkim umrlega Wagner-ja! Triglavni pes, ki je čuval na pragu starega pekla, večni mrmrač Cerberus, celo tega ganil je pesni glas, da je za trenotje pozabil svoj posel in svojo srditost. Ne tako naši Nemci! Z oščudovanja vredno surovostjo porabili so žalovalno slavnost za velikim glasbenikom Wagner-jem v to, da so očitno pokazali ter izpovedali na ta večer veleizdajske svoje namene, da so napravili nečuven škandal, da so avstrijski ti naši „kulturonosi“ konstatirali vse svoje divjaštvo in surovost ter izpričali se za slabše od Cerberusa, ker tudi pod blagodejnimi spomini glasbe Wagner-jeve

neso pozabili svojih strastij in srditega svojega sovraštva proti Avstriji in njenim slovanskim rodovom!

Wagner-jev komers, ki so ga priredili v 5 dan t. m. nemški študentje na Dunaji in ki je bil tako na vse strani žalosten, se s početka marsikom ni zdel baš tako pomenljiv. „Mladost — norost“, „mlado vino mora vréti“: tako nekako so naši časopisi več ali menj osoljeno zagovarjali vročekrvne nemške demonstrante z univerze. Pruski časopisi so se tudi nekoliko ponorčevali iz te mladine. S tem smo mislili, da je stvar pri kraju. Ali kmalu je bilo pa jasno, da vsi ti veliko nemški pojavi neso bili streseni iz rokavov, temveč da skandalozna ta manifestacija bila je dobro premišljena in organizirana. Mladi nemški vitezi bili so že nekako plavičasto opravljeni in kot dobro uvečbana armada stopili so tisti večer pred svet, da bi demonstrirali za popolno priklópljenje avstrijskih Nemcev k nemškemu „rajhu.“ Glavni velikonemški klativitez gospod Schönerer, kakor je dolg in širok, bil je od nemških puršev izbran definitivno za vojvodo „svete vojne“, a mojstra Wagnerja pustili so, naj v miru počiva! Tudi še veliko družih državnih poslancev in več vseučilišnih profesorjev ministriralo je, samo da bi bili bolj popularni pri akademični mladini, pri tej svečani pobratimiji mej Pragermani to stran in ono stran mejnikov črnožolnih! In kakšne pustne šale so se zbijale pri tej mrtvašnici! Nekov kričoč Krenmayer je nemškim studentom ponudil „landsturm“, kadar ga potrebujejo! Profesor Polzer delal se je, kakor da bi hotel govoriti o mrtvem Wagnerji, pa je le himne pel Schönererju na čast in patetično tudi dejal krilate pa glasovite besede: „Boljša bi bilo za nas, če bi v državnem zboru imeli le „tucat“ Schönererjev!“ In Schönerer je to tudi verjel, in da bi pokazal, kaj je on, „mučenik sicer v parlamentu“, pridrenjal se je do odra ter pričel z votlim pivskim glasom razkladati, koliko trpi nemški narod v Avstriji —

dokler ni policijsk komisar rešil njega in njegovega naroda s tem, da ga je odkrižal besede. To pa je bil ogenj v slavnatih nemških strehah! Nastal je vrišč in šum brez konca in kraja, vojaški bobni pa so peli: „Die Wacht am Rhein.“ Tak bil je konec komersa; ti ubogi Wagner! — Drugo jutro pa je bilo zopet vse po konci, ker posloviti se je bilo treba na kolodvoru severno-zahodne železnice od dveh nemških bratcev, gotovo iz Vratislave. Ogromen šop, kakor dno od kadí, iz samih plavic, morala sta sabo vzeti ta dva nemška študenta in Schönerer je tudi dejal, da gori v Vratislavi že vedó, kaj pomenijo cvetlice plavice! Za britko slovo so tudi pili. Schönerer je plačal ves račun.

Na prvi pogled je vsa ta stvar se ve da komična. Ali baš sedaj, ko tudi levica oponentna v državnem zboru na jedno sapo toliko govori o zatiranji nemške narodnosti v Avstriji, v teh razmerah ima ta demonstracija nemške irredente s pivom v roci tudi svojo resno stran, na katero bi ne bilo odveč ozirati se merodajno. Malo je plavičarjev teh, odštevši razgreto mladino nemško, a to malo obnaša se jih s posebno brezobzirnostjo in tako cinično drzovitostjo, ki najbolj jasno priča, da nemški živelj v Avstriji ni zatiran. Velikonemški škandali se kopičijo, — posebne zasluge pri tem ima pač zapeljano nemško dijaštvo — ter razjarjajo javno mnenje in možno je, da to, kar nam je sedaj za smeh, bode jedenkrat lepega dne nam v nesrečo, ako se ne postavijo trdni jezovi temu gibanju.

Hvaliti nam je torej, da so se ta pot oblast-nije tako hitro in krepko odločile stopiti grešnikom na prste, ter kaznovati jih v avstrijskega patrijotizma ime. Rektor univerze, magnificenca dr. Maassen, obsodil je v ostrih besedah početje na Wagner-jevem komersu, ter celo zapretel disciplinarne kazni, grožnja, kekeršna baje v tem stoletju ni še zadela dunajske univerze akademikov. Policijska preiskavanja so opravičila oblastnijo, da je včeraj razpustila „društvo nemških studentov na Dunaji“. Pre ska-

LISTEK.

Junak našega časa.

(Roman M. Lermontova posl. J. P.)

Pečorinov dnevnik.

II.

Knežna Mary.

26. junija.

(Dalje.)

Nekaj trenutkov gledal sem mu ostro v obraz, da bi zapazil vsaj lehkí sled kesanja. A zdelo se mi je, da ga je posiljeval smeh.

— Svetujem vam, da pred smrtjo pomolite k Bogu, rekel sem mu.

— Ne skrbite bolj za mojo dušo, kakor za svojo. Prosim vas samo, kar ustrelite.

— In vi ne prekličete svojega obrekovanja? in me ne prosite odpuščanja? . . . pomislite dobro: vam li kaj ne očita vest?

— Gospod Pečorin! zakričal je dragonski stotnik: — povedati vam moram, da semkaj neste prišli

pridgovat . . . Končajte hitro: utegnil bi priti kdo po soteski in nas videti.

— Dobro! Doktor pridite k meni.

Doktor šel je k meni. Ubogi doktor! bil je bolj bled, kakor Grušnicki pred desetimi minutami.

Sledeče besede govoril sem nalašč glasno, krepko in slovesno, kakor bi objavljaj smrtno razsodbo:

Ti gospodje pozabili so najbrž v naglici dejati kroglo v moj samokres: prosim vas, nabasajte ga z nova — in to jako dobro!

— To ne more biti! kričal je stotnik: — nabasal sem oba samokresa: morda je padla krogla iz vašega . . . To ni moja krivda! — A vi nemate pravice basati ga . . . ne najmanje pravice . . . To je ravno nasprotno pravilom dvoboja; jaz ne pustim . . .

— Dobro! rekel sem stotniku: — če je tako, se bova pa midva bila s takimi pogoji.

In ves se je zbegal.

Grušnicki stal je zmešan in mračen pred me-noj, povešal je glavo na prsi.

— Pusti jih, rekel je naposled stotniku, ki je hotel iztrgati doktorju samokres. — Vsaj ti sam veš, da imata prav.

Zaman migal mu je stotnik, Grušnicki se ni nič zmenil zanj.

Mej tem nabasal je doktor samokres in mi ga podal.

Ko je stotnik to videl, pljunil je in udaril z nogo ob tla.

— Ti si bedak, dragi moj! rekel je: — pravi bedak! . . . Ker si se zaupal meni, moral bi me tudi vse ubogati . . . Sam sebi pripiši! naj te pa ubijejo, kakor muho . . . Obrnil se je proč, mrmraje skoz zobe: „vender je popolnem proti pravilom dvoboja.“

— Grušnicki! rekel sem, še je čas: prekličí svoje obrekovanje, in odpustim ti vse. Ni se ti posrečilo imeti me za norca, in s tem zadovoljeno je moje samoljubje. Pomisli, bila sva nekđaj prijatelj . . .

Obraz mu je uspihnil, in oči so se mu za-bliskale.

vanja teko tudi proti vodstvu tega društva in proti aranžerjem Wagnerjevega komersa sploh.

Ali za najbolj tragikomično ulogo pa se mora sedaj pripravljati gosp. pl. Schönerer, poslanec svetelski, katero ulogo mu bode igrati pred c. kr. kazenskim sodiščem! Preiskava pričela se je proti njemu zavoljo kaljenja javnega miru in eventuelno zavoljo veleizdajstva. Že v soboto večer došla je od deželnega sodišča za kazenske stvari prošnja predsedniku državnega zbora, naj se temu poslancu odvzame imuniteta, ter dovoli sodnijsko postopanje proti njemu. In že jutri pride stvar tudi pred državnega zbora plenum. Tako imel bode Wagnerjev komers svoje epilog, najprej v parlamentu, potem pa pred porotniki dunajskimi! Do taciš disharmonij prišli so plavičarji, ker so v 5. dan t. m. preveč mislili na harmonije, — se ve da ne na harmonije Wagnerjeve!

Govor poslanca dra. Vitezić-a.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Konec.)

„Glavni dobiček pri tej izlastitvi brez odškodnine — lahko bi se reklo pri tem oropanju — imajo torej Italijani. To opravičuje najjasniše moje trditev, ki sem jo izustil v tej visoki zbornici pred več leti in to še pred zadnjim številjenjem, trditev namreč, da se Hrvatje v Istri s tem, da se hoté ponemčevati, gonijo v italijanski tabor.

Vlada naj bi si iz tega vzela pouk in odstopila od politike, katero je tirala doslej. V celem dobi 400 let, v kateri je bila Istra pod benečansko oblastjo, ni se posrečilo dognati tega, kar se je zgodilo pod avstrijsko vlado. (Čujte! na desni.) Dr. Giskra, ko je bil še minister, je baje o Slovanih v Istri dejal: Če nečijo postati Nemci, naj bodo raji Italijani, nego da ostanejo Slovani. (Čujte! čujte! na desni.) Ne morem jamčiti za resničnost teh besedij, ampak to pa zamorem trditi, da so bile takorekoč program ne le Giskrove vlade, temveč tudi poznejših in sedanje. (Prav res! na desni.)

Pa čelu uprave v Primorskeji stoji mož, ki ne zna nobenega slovanskega deželnega jezika, (Čujte! na desni) dasi je nadpolovica prebivalstva slovanska. Ta mož neče o Slovanih ničesa znati; on jim nasprotuje, kjer le more. Je li moč verjeti, da se še postave in naredbe ne oznanjajo v hrvatskem jeziku? (Čujte! čujte! na desni.) Mislim, da kaj takega ne obstoji več v nobeni deželi v Evropi. Hrvatje silijo pisati njihova imena po italijanskem pravopisu. (Čujte! na desni.) O tej zadevi sem jaz že interpeloval, pa dosedaj se mi ni še odgovorilo. Deželna vlada in podrejeni uradi zavzrajajo se tako iskreno za to zadevo, da bi se, mislim, sama de Pretisova vlada v Rimu ne mogla gorkeje za njo zavzeti. (Čujte! na desni.) V uradnem dopisovanju rabi se še zastarel izraz: „illyrski jezik;“ tedaj se jezik še s pravim imenom neče nazivati. Ni-li zelo smešno to skrivanje po štrusje? Pred desetimi leti še so se izdajali dekreti učiteljem in profesorjem dvojezično, namreč Hrvatom hrvatski in nemški,

— Ustrelite! odgovoril je: — sebe zaničujem, vas pa sovražim. Če me ne ubijete, zakoljem vas zavrato pri prvi priložnosti. Za naju oba ni prostora na tem svetu . . .

Ustrelil sem . . .

Ko se je razkadil dim, Grušnickega ni bilo več na skali. Samo majhen oblak prahu vil se je na kraji propada.

Vsi zakričali so v jeden glas.

— Finita la comedia! rekel sem doktorju.

On mi ni odgovoril, in prestrašen obrnil se je od mene.

Zmajal sem z ramami in poslovil se od sekundantov svojega nasprotnika.

Ko sem šel po ozkeji stezi v nižavo, zagledal sem mej kamni mrtvo truplo Grušnickega. Nehote zakril sem oči.

Odvezal sem konja in jahal počasi proti domu; na srci ležal mi je težek kamen. Solnce zdelo se mi je otožno, njega žarki neso me greli.

Predno sem prijezdil do vasi, obrnil sem konja

Slovincem pa slovenski in nemški, in še le v naj-novejšem času prezirajo se Hrvatje in Slovenci po polnem; dekreti se pišejo namreč v nemškem ali pa v italijanskem jeziku, dočim nečijo ničesa znati o slovenskem in hrvatskem.

Pred letom dnij hotel je učitelj, Hrvat, priseči v materinem jeziku. In kaj se mu je dejalo? Da nemajo za tako prisego nobenega obrazca (čujte! na desni), dočim se je pod ministerstvom Auerpergovim dovoljevalo prisegati v materinskem jeziku. Pri političnih uradih se sedaj nobedeu ne namesti, kdor ne izkaže znanja nemščine, in to se godi v deželi, kjer — lahko se tako reče — Nemcev ni ne. Hrvatskim občinam se usiljujejo nemški dopisi, in če se jih branijo sprejemati, nalagajo se jim kazni. Italijanski pisati pa jim je dovoljeno, da, posredno se hrvatske občine na to še napeljujejo. Nekaterim občanom mojega rojstnega otoka storilo se je nemogoče, odposlati peticijo do državnega zbora za upeljavo hrvatskega jezika v šole. O tej zadevi biva še priziv pri visokem ministerstvu in jaz se nadejam, da bode ministerstvo to zadevo rešilo po državnih osnovnih postavah.

Sedaj hočem govoriti o svojej resoluciji. V naredbi z 22. julija 1882., katero je baš kar omenjal nj. vzvišenost gospod minister, so najvažnejša določila ta, da se imajo v prvem in drugem razredu vsi predmeti poučevati v slovenskem jeziku, izvzeta je samo nemščina, o kateri velja, da se ima v tej meri, kakor učenci v tem jeziku napredujejo, tudi v tem jeziku poučevati; drugič: da se v tretjem in četrtem razredu nemščina in grščina poučujeta nemški, drugi predmeti pa slovenski; tretjič: da je v relativno obligatnih ali pa prostih predmetih, izvzemaš petje, poučni jezik nemški.

Smoter mojega predloga je torej le ta, da se naj bi jednake naredbe izvele tudi glede upeljave hrvatskega učnega jezika na gimnaziji v Paznu. Jaz mislim, nj. vzvišenost gospod naučni minister ne bode glede te resolucije nikakor dvomil, kaj je tu izvedljivega. To mislim da je pač najmanje, kar zamorem zahtevati v interesu hrvatskega prebivalstva v Istri, in tem bolj smem to od visoke vlade pričakovati, ker s tem ni spojena nobena denarna žrtva, nego bi nasprotno država pri tem še prihranila, ker bi odpala potreba pripravljajočega razreda. Ne morem si torej kaj, da ne bi visokej zbornici najtopleje priporočal vzprejem te svoje resolucije.

Konečno mi je omeniti še govornice, da se namreč v vladinih krogih namerava gimnazij Pazinski preložiti v Pulj. Jaz za-se moram se temu odločno protiviti. Če je kje kako mesto nesposobno za učne zavode, je to gotovo Pulj: kajti razen večjih troškov — kakor znano, je hrana in stanovanje v Pulji zelo drago — Pulj kot vojno pristanišče in torišče za vojno mornarstvo vsekako slabo ugaja npravno-verskeji izobrazbi učencev. (Jako resnično! na desni)

Sicer pa resolucija, katero priporočam, nikakor ne brani, da se v Krku (Veglia) ustanovi poseben gimnazij. Kajti, ko bi se ona tudi izvela, so mladeniči

na desno po soteski. Nesem mogel videti nikakega človeka, hotel sem biti sam. Pustil sem konja iti, kamor je hotel, povsili glavo na prsi in jezdil sem dolgo okrog, naposled prišel sem v po polnem mi neznan kraj; obrnil sem konja in poiskal cesto; solnce je nagnilo se k zapadu, ko sem prihajal v Kislovodsk, utrujen na utrujenem konji.

Sluga moj mi je povedal, da mi je prinesel Werner dve pismi: jedno svoje, drugo . . . Verino.

Razpečatil sem prvo in čital:

„Vse se je dobro izšlo: mriča so prinesli; bil je tako zdelan, da si ga jedva spoznal; kroglijo sem mu izvlekel iz prsij. Vsi so prepričani, da se je ponesrečil; samo poveljnik, kateremu je najbrž znan vaš preprij z Grušnicim, majal je z glavo, a rekel ni ničesar. Nikakih dokazov ni proti vam, lahko spite mirno . . . če morete . . . Z Bogom.“

Dolgo se nesem upal odpreti drugoga pisma. . . . Kaj mi je neki pisala? . . . Teško predčuvstvo vznemirjevalo je mojo dušo.

(Dalje prih.)

iz kvarnerskih otokov preoddaljeni od Pazna in življenje tamkaj je mnogo predrago, da bi obiskovali ta gimnazij in oni bodo raji šli na gimnazij v Reko, kakor so to doslej delali. Kar se tiče posebej gimnazija v Reki, napravljale so se zadnje čase tudi težave obiskovanju tega zavoda. Visoko naučno ministerstvo namreč ni spoznavalo za veljavna spričevala tega gimnazija. Najnovejši čas izšla je od vis. naučnega ministerstva naredba z 21. oktobra 1882 št. 17.009. V tej se je mej drugim določilo, da se bode za naprej v interesu obstoječih naredb le izjemoma opráščalo od predpisanih gimnazijskih studij, kar se tiče vzprejema v semenišče, podpirano po verskem zakladu, ali pa podelitve miznega naslova in dopuščenja k duhovenski pastirski službi.

Gimnazij v Reki je jednako osnovan, kakor vsi drugi gimnaziji cislitvanski; tudi je znano, da je izvrsten gimnazij. Ne morem torej umeti, zakaj se napravljajo na jedenkrat take težave pri obiskovanju tega gimnazija; tem manje morem to razumeti, ker nemajo oni, ki ne znajo italijanski ali pa nemški, nobenega drugoga gimnazija v bližini. Ti morajo hoditi v Spljet, ker je tam ravno najbližji hrvatsk gimnazij; a kraj je vendar preveč oddaljen in potovanje predrago. Prosim torej vis. ministerstvo, da blagovoli dotični priziv krškškega škofa tako rešiti, kakor je stavljen. Sicer moram pa v podporo svoje resolucije še omeniti, da je umrlí škof Dobrila ustanovil mnogo stipendij za slovansko mladino, ki se hoče posvetiti duhovenskemu stanu. Če pa ni slovanskega gimnazija v Istri, bodo morale te ustanove ali neuporabljene ostati, ali pa proti volji ustanovnika oddajati se Italijanom. Vsi ti dokazi, mislim, da govore za to, da se moja resolucija vzprejme.“ (Dobro! na desni.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. marca.

Včeraj imel je imunitetni odsek **državnega zbora** svojo sejo, v kateri je obravnaval izročitev poslanca Schönererja. Načelnik odseku je baron Güdel: iz 15 udov odseka bilo je 14 navzočnih, manjkal je samo dr. Granitsch. Poročevalec dr. Fuchs dokazival je, kazaje na predležeče akte, ki obstojé poglavitno iz izjave učitelja francoščine Tersch-a in jednega policijskega komisarja, ki sta bila oba pri komersu navzočna, da se gre v prvi vrsti za to, da se preiskuje, ni-li to kazensko postopanje lahkomišelnó ali pa tendenciozno prouzročeno. Razmotrujoč to vprašanje ga slednjič zanikuje in predlaga, da se ima poslanec Schönerer izročiti. — Po daljši debati sklenil je odsek z 12 proti jednemu glasu (dr. Foreggerja) izročitev; tedaj so tudi levičarji za njo glasovali. — V zbornici se je to vprašanje tudi že obravnavalo in so udje imunitetnega odseka sami predlagali, da ima biti dotična seja tajna. Po dve uri trajajočem posvetovanju sklenila je zbornica s 156 proti 107 glasom, da privoli v kazensko postopanje proti poslancu Schönererju.

Pod predsedstvom dr. Makanca stoječi osnujoči odbor društva za spravo mej **Hrvatli in Srbli** vzprejel je po trojici dodelana pravila društvena. Društvo dobi ime „Danica“ ter se bodo njega pravila banu predložila po posebnej deputaciji, katera bode prosila za brzo rešenje. Društvu pristopilo je zadnji čas mnogo odličnih oseb; mej njimi nekaj vseučilišnih profesorjev, predsednik zagrebške pravoslavne občine, in mnogo drugih.

Vnanje države.

Zadnje dni se je sklenilo, da bode **avstrijski dvor** pri slavnostih kronanja v Moskvi zastopan po članu Najvišje vladarske hiše, in ne po posebnem poslaniku, kakor se je prej nameravalo. Uplival je na ta sklep vzgled drugih dvorov in pa slučaj, da se v Petrogradu jako uvažá navzočnost uda habsburške dynastije pri ceremoniji v Moskvi. Kateri iz nadvojvod da prevzame ta posel, ni še določeno; bržkone nadvojvoda Karol Ljudevit ali pa nadvojvoda Albrecht.

Prejšnji minister notranjih zadev **ruskih**, sedanji državni tajnik Makov, ustrelil se je v ponedeljek. Povod temu činu, ki napravlja globok utis na vse sloje ruskega življa in ki potiska celo v ezadje smrt Gorčakovo, je baje preiskava, ki se je imela vršiti proti tajnemu svetniku Perfiljev-u, prejšnjemu poslovoditelju pod Makov-om. Obnašanje Makova pa ni bilo zadnje dni nič spremenjeno; o zadevi Perfiljev-a govoril je mirno in je odobral

upeljavo preiskave. V nedeljo zvečer sprejemal je še goste, o polnoči podal se je v svoj kabinet, pisal pisma, v kojih jednega je napisal izrek: „sedaj sem izpoznal, da je človek tudi brez krivde lahko kriv“, ter ondu zvršil samomor mej 4. in 5. uro zjutraj. Vedno večjo veljavo dobiva vest, da je Makov storil ta čin, ko se mu je v glavi zmešalo.

Vsi rumunski listi govore o tem, da bode njihov kralj nastopil s kraljico potovanje. Nekateri listi pravijo, da pojde kralj Karol, spremljan po ministrih vnanjih in notranjih poslov, zaradi poudonavskega vprašanja na Dunaj in v Berlin; kraljica pa da bode iz zdravstvenih ozirov poiskala milejše obnebe. Rumunski poslanik knez Ghika pričakuje se vsaki čas iz Londona.

Dopisi.

Z Notranjskega 12. marca. [Izv. dopis.] († Vzgljedna „slovenska mati“ Josipina Lavrenčič-eva.) Ni dolgo, kar mi je prijatelj očital, da nekaj časa posebno rad o pokojnih pisarim. A brate, vedi, da bi bilo za naju in za narod naš bolje, ko bi vsi rojaci, o katerih sem pisal, še živeli. In če sem pisal o njih po smrti, vodilo me je tukaj vedno dvojno!

Tudi zdaj v teh časih je v nas Slovenceh premalo pravih narodnih delavcev. Koliko in koliko se nam jih še vedno pogubi s sebičnim lovom za blestečo se čast pa za „svetlo petico“! — Nikjer ni treba pri domovinskem delu tako čistih in nesebičnih značajev, nego ravno pri naših slabih razmerah. V družih bogatih in številnih narodih je skoraj dejansko rodoljubje za posameznega — kar je nam dolžnost in potreba, — le lepa čednost!

Zatorej bodi v življenju in posebno še po smrti naša hvaležnost svojim narodnim delavcem in dobrotnikom toliko večja! — In drugič, njihovo življenje bodi v izpodbujo ostalim in mlajšim in v vzgled mlačnim pa nevednim!

In veliko slabše kakor pri narodnih delavcih je z narodnimi delavkami! Kako redke so vzgljedne slovenske žene, kako redke so zavedne slovenske matere!? Koliko je pravih, dejanskih domorodkinj?! — In vendar je dognana resnica, kako važen faktor je zavedna, narodno izobrazena žena v življenju vseh narodov! Pri nas je pa deklica in žena, katera zna pravilno slovensko pismo, ali katera pozna celo naše slovstvo, prava prikazen in čudež — in to tudi v narodnih hišah! Pred desetimi in več leti izgovarjal si se pri naših Slovenkah, da jim primanjkuje domače duševne hrane, da nemajo slovenske knjige. No, od Jurčiča naprej je takšen izgovor prazen! In v koliko narodnih hišah pozna in ceni se „Slov. knjižnica“, „Zvou“, „Kres“ in naša leposlovna knjiga sploh!? Ne čudi se po tem, da se po narodnih društvih, posebno po mestih — Ljubljane ne izjemaj — večinoma tuje „goslji“, da je mila, lepa, domača beseda še vedno v kotu za pepeluh. Radikalne preustroje je treba najprej v družini! Oča sam je narodnjak, celo odličen morda ali pa voditelj, in sam komaj sanja o pravilnem govoru ali pisavi materinega jezika, češ, saj se ni poučeval nekdaj, pri hčerkah ni prilike, ni časa za slovanščino, (pač pa za par stavkov francoščine!) in mati pa rajše tuje govori — ergo se v družini meni in čita tuje, le tuje. Mati ima odločilno besedo!

Kako zelo potreba nam je tedaj narodno obrazženih deklic, kako sila potreba zavednih slovenskih mater! Kaj samo jedna slovenska mati lahko stori za svoj rod in za narodni napredek v svojej hiši in zunaj nje, gledal sem dosti let pri blagej slovenskej materi, Josipini Lavrenčič-ovej v Postojni.

Zdaj nas je ta blaga žena za vedno zapustila. Ulegla se je trudna težavnega, a jako plodnega in uspešnega dela, jedva 60 let stara, k večnemu počitku. Pokojna bila je prava prikazen mej našimi ženami na vse strani: navdušena, delavna domorodkinja, velika dobrotnica učečej se mladini, bolnikom in sirotam, redka gospodinja, podjetna trgovkinja, preskrbna mati itd.

Poleg iskrene hvaležnosti do pokojne imajo te poteze iz obširnega nje življenja in nje sijajnega pokopa jedini namen, opomniti naše mlačne go-

spodnje in matere, da ne čutijo samo narodno, nego, da tudi delajo za sveto narodno reč v hiši in povsod!

Ranjca primožila se je v Lavrenčičevo imovito hišo iz male hiše v Ilirskoj Bistrici; bila pa je skrbno odgojena in bogata na krepostih. Po preranej smrti nje moža, največjega notranjskega rodoljuba Andreja, l. 1877., imela je naša narodna stvar posebno v Postojni zelo težavno stališče; spoznali smo bridko, kaj premore jeden veljaven poštnjak! Pravo lice trgu, temu važnemu središču Notranjske, zatemnilo se je in spačilo po polnem. Kdo in kako, nam je dobro znano!

Čitalnica in narodno življenje sploh našlo je jedino varno zavetje pod streho pogumne in zavedne Lavrenčičeve udove. Pri vsakem narodnem koraku bil je merodajen nje sod, češ, „tako je govoril in delal moj ranji“.

Koj malej svojej deci — zelo mnogobrojnej — cepila je skrbno ljubezen do naroda, rastočo navduševala za domače petje, jej dajala v roke slovensko knjigo in odraslo prigovarjala, učila in vodila za sodelovanje pri narodnih društvih. In ona sama pri tolikih poslih trgovinskih in gospodinjskih dobila je vedno primerni čas za slovensko knjigo in naše liste in sploh narodno delo!

Ko se je lansko leto mej nami probudila misel za odbor notranjskih rodoljubov: koliko je gospa L. pripomogla pri črtežih, ker je posebno dobro poznala naše ljudi in naše razmere. Sin nje, naš Josip, méni, da je premlad, da ima premnogo opravila zavažno težavno mesto v odboru. „Precej zdaj se uči, koj zdaj išči narodnega dela mej možmi, da boš prej koristen in samostojen za narod naš, kot je bil oča tvoj . . . nekaj tvojega posla pa jaz tačas prevzamem!“ Zlata domorodna mati!

Ravno tako je sama obljubila prvo dobiteljico — plemeno junico — odboru.

Vrlo zanimala se je tudi za posojilnico, ter jo sprejela pod svojo streho brezplačno! Princip nje pri narodnem delu bil je vedno: naša dolžnost je, da storimo za narod, kar premoremo duševno ali pa v blagu, kajti „vera brez dejanj je mrtva“, pristavljala je pomenljivo.

Kakor je bila popolna in vzgljedna kot narodnjakinja, da jej je narod pridél častni priimek „slovenska mati“, tako je bila tudi uzorna kot človek zvonaj hiše. Bila je mirna soseda, prava Samaritanka ubogim in druga mati šolarjem, a tukaj vedno tako, da „leva ne vedi, kar stori desna“! — Najraje imela je, da so sirote prišle kar tiho za hišo k njej. Vsak dan je bilo po več rednih revežev na kosilu. — Bilo je tisti dan pred smrtjo, ko se je zvedelo o košanskem požaru. Revici je dobro odleglo. Pomenkujoč se veselo z dr. R., miluje Košance ter pristavi, da hoče vsakemu pogorelcu vsaj deset desk podariti. Znano je, da je v Košani pogorelo l. 1869 24 gospodarjev in danes tisti in še 6 več. In vendar jih ni izpametovala prva nesreča, da bi se bili zavarovali. Pri teh razmerah meni pametna in izkušena žena, da bi morala vlada tukaj posredovati — bodi tako, ali sprejeti zavarovalnice v svoje oskrbovanje, ki bi bile sigurne in gotovo ceneje itd.

In kaj je naša mati storila še le za male šolarje, posebno po zimi in pa v slabem vremenu, ko so revice slabo oblečene in slabo hranjene čakale iz bližnjih vasij v trgu popoludanske šole. Ko je rodna mati v sredi obilih otrok zjutraj iskala zadnji kosce kruha za odhajajočega učenca, hitel je le-ta: „mama, ni mi potreba nič seboj — opoludne grem k Markovej materi“. In taci malih je časih kar mrgolelo po Markovej kuhinji in okrog nje!

Lahko si vsak misli, kakšna žena in kakšna mati je bila pokojna svojej družini pod svojo streho s tacimi domorodnimi in človekoljubnimi krepósti! koliko in koliko nas je to gledalo in občadovalo z očesom svojim, kajti vrata nje hiše bila so nam vedno odprta, sprejela nas je vedno prisrčno in gostoljubno, vsak bil jej je drag znanec, prijatelj in brat, kdor je ž njo ljubil narod in kar je njegovega!

Predno preidem na smrt in pogreb, omenim naj še to, da je izreden trgovinski in podjetni

duh prebival v ranjeje, in da je dosti, dosti denarja domačih žuljev rešila v domačem kraju! —

Mati Lavrenčičeva bolehal je komaj mesec dnij in tek boleznij je bil takšen, da je bilo vse upanje, da se žena ohrani našemu kraju in obilej rodbini.

Ko 4. t. m. na večer zamolklo zapoje mali zvonček iz najvišjih lin, presunila nas je neka čudna slutnja. „Kdo?“ „kdo“ je ugasnil? „Markova mati.“ — Le jeden vzdih čul si na daleč okrog: „škoda, oh škoda žene!“ Kakor po elektriki raznesel se je v zadnjo hišo žalostni glas in v celih trumah vrélo je ljudstvo do mrtvaškega odra. Marsikakšen tužen prizor naslikal se je tukaj polen hvaležnosti in prave žalosti. —

In kakšen je bil pa pogreb!? To je redko, skoraj jedino za žensko! Celi dan prihajali so v Postojino znani in neznani iz vse rodoljubne Notranjske: poleg Ljubljane in dalje gledal si prve može in žene z Vrhniko, Borovnico, Logatca, Unca, Rakeka, Planine, izpod Nanosa, s Pivke, iz Vipave itd. itd. Nad čve tisoči zbralo se je plakajočih sorodnikov, tužnih prijateljev in ginjenih znancev, hvaležnih domačih in stranskih: slednjega vodilo je spremiti najboljšo mater, najblažjo prijateljico, vzgljedno domorodkinjo, redko milosrčnico na zadnej poti do tihlega groba.

Kakor sem že dejal: ne vidiš na deželi takšnega pogreba in celó pri ženskah ne! Ganil te je globóko in ti vsestransko imponiral.

Lepó v vrstah stopala je na čelu vsa šolska mladina z v črno zavito svojo zastavo, za njo z velicim vencem z narodnimi trakovi in s svečicami v ročicah. Za duhovščino nosile so deklice krasen venec z narodnimi trakovi in na njih napis: „Hvaležni otroci svojej materi.“ Za krsto, na katerej si videl mej družimi lep venec s pomenljivim napisom: „Dušni pastir, zvestej ovčici“, hodilo je osem potrtih sinov in mnogobrojno sorodnikov. Na vsakej strani krste svetilo in nosilo je poredoma darovane vence rodbine: Zužek, Dekleva, Jurca, Dev-Tavčar, Ulman, Vičič i. d. šest črno oblečenih prvih tržank. Za sorodnike uvrste se deputacije Čitalnice z vencem, odbora notranjskih rodoljubov in potem druge honoracije in za njimi neizmerna množica . . .

Tužen dan marca je v naravi! Tako medlo zré marca solnce skozi sive oblake na vrste in vrste tiho-žalostnih izpred hiše v cerkev, in od cerkve na mirodvor. Za molitvijo duhovna nas svetó povzdigne lepa pesen za slovó dragej pokojni. Zdajci pristopi g. dekan bliže k odprtemu grobu. Prva njegova beseda spremeni notranjo žalost v svetlo solzo na slehrnem očesu, vse ti glasno zaihti . . .

„O, mi vsi lahko plačemo pri ljubem grobu! Vi otroci, vi reveži, cerkev in lahko jočeš i ti slovenski rod za véro hčerjo, vsaj te je tako górkó ljubila, vsaj je toliko delala in storila za tvoje dobro, za ime in čast slovensko . . . govori ginjen č. g. dekan. Globóko užaljeni in solznim pogledom segamo si tiho v roke pri razhodu. —

Kje je sedaj pri nas jednaka žena, kje jej bodi namestnica? Tolaži nas, da bode seme po njej sejano obrodilo sad, da bodo slovenske žene delale po nje naukih in hodile po nje potih v blagost svojim družinam in korist slovenskemu narodu! In hiša nepozabljive „slovenske matere“ ostani i v prihodnje viden svetilnik v družinskem národnem in družbinskem življenju! Bodi vsakega uda velike imovite rodbine dolžnost in čast: nadaljevati po blagem očetu in redkej materi pričeto delo! — Dorán.

Iz Šmarija pri Jelšah 13. marca. [Izv. dop.] Dolgo, dolgo bival je mir v našem kraju, a neki nemirnež je že zopet podregal v prekrščenj „Celjanki“ mej nas. Ker se za prvo zbadanje še zmenili nismo, nam mora miroljubnost vsakdo priznati. Ta nemirnež si je poiskal za zdaj popolnoma poštenega narodnjaka, da ga biča in to mu daje povod, da grdi in psuje našo narodnost. Ako bi tudi k temu molčali, ne imenoval bi tega nikdo potrpežljivost, ampak narodno mlačnost in strahopetnost pred nespodobno nemčursko aroganco. Pobesimo tedaj rokavico in se poskusimo, in videli bo-

demo, na katerej strani bode več zaveznikov in kakošna bode kvaliteta nemčurjev! Kaj bi le rad, ti posamni nemčurjski vran? Koga bi rad imel v naših korporacijah? Nemčurjev? Povej mi, od kod jih bodeš li toliko vzel v celem šmarijskem okraji? — Tedaj molči in ne pihaj, kar te ne peče! Šmarije so naroden okraj, tu biva — v narodnem obziru namreč — mirno ljudstvo in tujec, kateri se k nam zaide, naj miruje, sicer mu pa pokažimo zobe in ravnajmo z njim, kakor zasluži vsak nemčurjski rogovilež, kateremu je vse, kar je svetega in dobrega mej slovenskim narodom, silen trn v peti. Domačini tedaj pozor! Ta slučaj nam zopet jasno kaže, da je križem-rok-držanje počasen pogin!

Domače stvari.

— (Umrli) je 12. t. m. v Trstu Julij Vilhar, c. kr. nadporočnik v penziji, 28 let star, po skoro dvaletnem bolehanju. Rajni bil je sin pokojnega pesnika Miroslava Vilharja. Škoda za mlado, domoljubno življenje, s katerim se je zopet zmanjšalo število rodoljubne obitelji Vilharjev. Blag mu spomin!

— (Imenovanje.) Dež. šolski svet štajerski imenoval je g. Sucherja učiteljem na deški šoli v Ptuj, g. Ivana Kaukler-ja učiteljem na ljudski šoli za Ptujsko okolico.

— (Privolitvah v okrajni zastop Konjiški) zmagali so vkljub silnej agitaciji nemškutarjev vendar Slovenci.

— (Slovencev v Ogerskej) bilo je koncem l. 1880 po podatkih magjarskega statistika Karola Keleti-ja (glej Ungarische Revue, Budapest 1882. Stran 113—139) 60.948 duš, tedaj mnogo več, nego smo mi kdaj računili.

— (Iz Sevnice) odšel je znani gosp. Dominigg, ki je do sedaj poučeval veronauk v po nemškem Schulvereinu vzdrževane šoli. Ni mu bilo več obstati. Tedaj je šola sedaj brez kateheta, mislimo da kmau tudi brez učencev.

— (Za ječarja) na Žabjak pride Vinko Šorn, rodom Slovenec, do sedaj okrajni stražmešter v Mariboru.

— (O ljudskem gibanju v Ljubljani leta 1882.) Leta 1882. bilo je v Ljubljani sklenjenih 185 zakonov. Od teh je bilo 183 čisto katoliških, v jednem slučaju poročil se je protestant, drugokrat pravoslavni s katoličanko. Pri 152 zakonih bila sta ženin in nevesta še samskega stanu, pri 23 poročil se je udovec z dekletom, pri 7 udova s fantom, in pri 3 udovec z udovo. Najmlajša nevesta bila je stara 17, najstarejša 54, najmlajši ženin 21, najstarejši 66 let. Otrok je bilo rojenih živih 772, mrtvih 37, skupaj 809. Moškega spola jih je bilo 409, ženskega 400, zakonskih 546, nezakonskih 263. Zakonskim so se rodili 6krat dvojčki, nezakonskim 4krat. Največ otrok (81) je bilo rojenih meseca januarja, najmanj (50) meseca aprila. Vere so bili 803 otroci katoliške, 6 protestantovske. Do petega leta starosti umrlo je 316 otrok: 165 moškega, 151 ženskega spola; 248 zakonskih, 68 nezakonskih. Sploh je pa umrlo leta 1882 1060 oseb, 536 moškega in 524 ženskega spola, 1058 katolikov, 1 protestant in 1 žid. Največ oseb (113) umrlo je meseca julija, najmanj (61) meseca oktobra. Umrlo je pa 66 oseb na epidemičnih, 985 na navadnih boleznih, 7 se jih je nesrečilo, jeden se je obesil, jeden si pa žile prerezal. Najstarejši moški dosegel je 95½, najstarejša ženska 88 let starosti.

— (Izpred porotnega sodišča.) (Konec.) Zatožena Ažbe odločno taji krivo prisego. Poškodovana Šubic, o katerej so pri prvi porotnej obravnavi trdili zdravniki, da ne bode nikdar več govorila, govori jako glasno in razumljivo pri današnji obravnavi. Izvedenci, opozorjeni na ta slučaj, izjavljajo, da mej tisoč enakih slučajev poškodovani več glasno govoriti ne more. Nekako smešno vede se advokat Brolih kot prič, ker mu gre za to, da bi dobil svoj ekspensar kot zastopnik Šubiceve, v znesku 173 gld. 90 kr.; Iz priče prelevi se ta „advokat“ kar v državnega pravdnika. Druge priče izpovedujejo vse povoljno za Ano Ažbe. Državnega pravdnika zastopnik g. Pajk pozivlja gg. porotnike, naj

potrde krivdo Ane Ažbe. Dr. Moché, kot zagovornik, pa dokazuje v jako dovršenem govoru nekrivdo svoje klijentnje in porotniki spoznajo z 9 proti 3 glasom A. Ažbe nekrivo in bila je zatožbe oproščena. „Advokat“ Brolih, sedaj videč, da izgubi svoj ekspensar v znesku 173 gld. 90 kr., ni delal posebno prijaznega obraza in s trepečo roko pospravljaj je obširne akte.

Moški pevski zbor

postal je vsled sklepa sl. odbora Čitalnice ljubljanske napram drugim društvom in na zvonaj sploh do malega samostalen.

Podpisani odbor javlja tedaj, naj se blagovolé pisanja, tikajoča se samo pevskega zbora, pošiljati neposredno njemu.

Redne vaje so za sedaj vsako sredo in saboto ob 8. uri zvečer v čitalnični dvorani.

Ravno tam sprejemajo se pevci, ki še neso bili člani zbora, ob četrtkih od 8.—9. ure zvečer. Glede na to, da se bode sedaj zbor radi večje samostojnosti lažje razvijal ter glede na veliko nalogo, ki bode našemu zboru letošnje poletje gotovo pripadla, upa, da še mnogo gospodov pristopi, odbor pevskega zbora.

Tržne cene v Ljubljani

dné 14. marca t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	64
Rež,	5	4
Ječmen	4	55
Oves,	2	93
Ajda,	4	23
Proso,	4	87
Koruza,	5	20
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	86
Maslo, kilogram	1	—
Mast,	—	88
Speh frišen	—	66
„ povojen,	—	75
Surovo maslo,	—	85
Jajca, jedno	—	2
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje	—	50
Svinjsko	—	48
Koštrunovo	—	30
Kokoš	—	45
Go'ob	—	16
Seno, 100 kilogramov	2	94
Slama,	1	96
Drva trda, 4 kv. metre	6	—
„ mehka,	4	—

Dunajska borza

dné 14. marca.

Papirna renta	78	gld.	25	kr.
Srebrna renta	78	—	45	—
Zlata renta	97	—	75	—
5% marcna renta.	92	—	80	—
Akcije narodne banko	831	—	—	—
Kreditne akcije	312	—	70	—
London	119	—	75	—
Srebro	—	—	—	—
Napol.	—	—	49½	—
C. kr. cekini	—	—	65	—
Nemške marke	58	—	50	—
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	118	—
Državne srečke iz l. 1864.	100	—	167	—
4% avstr. zlata renta, davka prosta.	97	—	75	—
Ogrska zlata renta 6%	120	—	20	—
„ 4%	88	—	50	—
„ papirna renta 5%	86	—	70	—
5% štajerske zemljiše. odvez. oblig.	103	—	—	—
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114	—

Tuji:
13. marca.
Pri Stou: Wolt z Dunaja. — Geiger iz St. Galna — Batsija z Dunaja. — Aeschlitz iz Hirske Bistrice.
Pri Malici: Lang z Dunaja. — Fischer iz iz Budapešte. — Schidlof z Dunaja. — Rohde iz Berolina.
Pri avstrijskem cesarju: Kerzic iz Bozovnice.

Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	116	75
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	100	50
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75
Kreditne srečke	100 gld.	170 50

Ravnokar je izšlo:

„Oesterreich und die kroatische Frage“.

Cena 50 kr., po pošti 55 kr.

„Was bringen uns die neuen Steuer-
vorlagen des Ministeriums Taaffe?“

Cena 10 kr., po pošti 15 kr.

ter se dobiva pri

(155—1)

Iv. Giontini-ji v Ljubljani.

Razglas.

Oskrbništvo graščine na Križi daje v svojem in v imenu posestnikov na desnem bregu reke Bistrice v Duplici na znanje, da se bo stavba jezú na desnem bregu Bistrice pri Duplici stavbenemu podjetniku oddala.

V to svrhu bode obravnava o ponudbah za minuendo-dražbo dné

21. sušca 1883.

dopoludne od 9. do 12. ure v Duplici (pri Kamniku), in sicer v hiši Franceta Škofic-a, po domače „Kru-
lovca“.

Vsak podjetnik, ki hoče pri tej obravnavi licitirati, ima pred početkom obravnave položiti 100 gld. varščine.

Dotični stavbeni črtež bode pri obravnavi na ogled in ga vsakdo lahko tudi prej pri graščinskem oskrbniku na Križi ogleda.

Križ, dné 9. marca 1883.

Matija Vilčnik s. r.,

graščinski oskrbnik.

(149—2)

Lepi, dobri in ceneni

so

bruseljski klobuki iz klobučine,

trdi ali pa mehki, črni, rujavi ali sivi, v najmnogovrstnejših, najnovejših oblikah, od 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 20 kr.

Potem najnovejši, najfinejši **svilnati oclindri** po 4 gld. 50 kr., najnovejši, najfinejši **Chapeaux** Claque-i po 5 gld. 50 kr.

(133—4)

pri

A. PRIBOŽIČ-u,
v Ljubljani, Gledališčne ulice št. 6.

Reelna razprodaja.

Zaradi preselitve iz svoje dosedanje prodajalnice sem primoran v času od 1. do 20. marca po jako **znižanih cenah** razprodajati svoje bogato založeno blago, obstoječe

v papirnih izdelkih, albumih, mapah, muzikalijah, galanterijskem blagu, kupčijskih knjigah in noticah, spisih za mladino, slikanih in molitvenih knjigah, pisalnem orodju za pisarne in šolo, slikah z oljnim tiskom, fotografijah, črnilih itd. itd. (121—10)

Karol Till v Ljubljani,

poleg Hradecky-jevega mostú.

Naravno, zlatorumeno, najuspešnejše

ribje DORSCH olje.

Samo ob sebi in naravno iz ribjih jeter tekoče **zlatorumeno ribje olje** je najuspešnejši lek, kakor to mnogostransko potrjuje izkušnja najspretnejših zdravnikov in dobri glas tega leka širi se dan na dan po sijajnih uspehih, ki so se z njim doznali.

Izredno dobro deluje pri: **škrofeljnih, jetiki, spuščajih, bezgavkah** itd. Jedna mala steklenica 60 kr.; dvojno tolika le 1 gld.

To ribje olje prodaja in razpošilja

(36—8)

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-ja „pri samorogu“,
v Ljubljani, Mestni trg št. 4.